

27.5.2016

90/03.00.00/2016

kirjaamo.ym@ymparisto.fi

Viite: Lausuntopyyntö 25.4.2016 YM008:00/2015

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYSTÄ JA LAEIKSI ERÄIDEN SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Hallituksen esityksellä pannaan täytäntöön tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annetun Euroopan Unionin direktiivin 2011/92/EU muutos (2014/52/EU) sekä sujuvoitetaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA -menettelyä) ja eräitä muita ympäristöllisiä menettelyjä. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki YVA -menettelystä, joka korvaisi voimassa olevan lain. Samassa yhteydessä muutetaan 15 muuta lakia.

YVA -menettelystä annetun lain soveltamisala, arviointimenettely sekä viranomaisten tehtävät säilyisivät pääosin ennallaan. Hankeluettelosta ja menettelyn yksityistapauksessa soveltamisesta säädettäisiin lain liitteissä nykyisen valtioneuvoston asetuksessa säätämisen sijaan.

Hallituksen esityksen tavoitteena on YVA-direktiivin muutoksen tehokas kansallinen täytäntöönpano sekä ympäristömenettelyjen sujuvoittaminen.

Ympäristöllisten menettelyjen sujuvoittamiseksi ehdotetaan YVA -menettelyn ja hankekaavan valmistelun yhdistämistä aina silloin kun ei ole perusteita jättää niitä yhdistämättä. Lapin liiton näemyksen mukaan YVA -menettelyn ja hankekaavan yhdistäminen on perusteltua, sillä se vähentää päällekkäistä työtä ja selkeyttää menettelyä kansalaisten näkökulmasta. Lain valmistelussa on tarkastelu yhdistämisen osalta kahta eri vaihtoehtoa (vaihtoehto A: joustava yhdistäminen ja vaihtoehto B: hankekaavoitusvetoinen yhteismenettely). Lapin liitto pitää parempana vaihtoehtoa A. Vaihtoehdossa menettelyt, kuulutukset ja selvitykset voidaan sovittaa joustavasti yhteen kulloinkin tarkasteltavana olevaan hankkeeseen parhaiten sopivalla tavalla.

Vastaavasti ehdotetaan direktiivimuutoksen mukaisesti yhdistettäväksi myös luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi ja YVA -menettely. Menettelyä yksinkertaistettaisiin Natura-arviointimenettelyyn liittyvän lausuntomenettelyn osalta. Luonnonsuojelulain 65 §:n uuden 4 momentin viimeisessä lauseessa todettaisiin, että Natura-arviointi tehdään tapauksen mukaan YVA-menettelyn yhteydessä. Momentissa todettaisiin myös, että voimassa olevan pykälän 2 momentissa tarkoitetut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja suojelualueen haltijan lausunnot sisällytettäisiin YVA-lain mukaiseen yhteysviranomaisen lausuntoon. Tällöin lupaviranomaisen ei enää erikseen olisi tarpeen pyytää kyseisiä lausuntoja. Lapin liitto pitää uutta 4 momenttia perusteltuna, sillä luonnonsuojelulain mukaisen Natura-arvioinnin ja YVA-menettelyn yhdistäminen osaltaan nopeuttaa ja sujuvoittaa menettelyjä.

YVA -menettelyä koskevaan lakiin ehdotetaan myös sisällytettäväksi säännös ennakkoneuvottelumenettelystä. Uuteen YVA-lakiin lisättäisiin 12 §, jonka mukaan ennen ympäristövaikutusten arviointiohjelman toimittamista tai arviointimenettelyn kuluessa, yhteysviranomaisen voi omasta aloitteestaan, tai toisen asiaa käsittelevän viranomaisen tai hankkeesta vastaavan pyynnöstä järjestää ennakkoneuvottelun yhteistyössä hankkeesta vastaavan ja keskeisten viranomaisten kanssa. La-

pin liitto suhtautuu ehdotettuun muutokseen myönteisesti, sillä se tiivistäisi hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä yhteistyötä sekä helpottaisi osaltaan menettelyn sujuvaa läpiviemistä. Ennakkoneuvottelumenettely on jo nykyisin yleinen käytäntö.

Esityksessä ehdotetaan, että YVA -menettelystä annettuun lakiin sekä viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annettuun lakiin (SOVA -lakiin) lisättäisiin säännökset, joilla täydennetään kansallista täytäntöönpanolainsäädäntöä vastaamaan paremmin valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointia koskevan yleissopimuksen ja siihen liitetyn strategista ympäristöarviointia koskevan pöytäkirjan velvoitteita. Lapin maakunta rajautuu Ruotsiin, Norjaan ja Venäjään, joten rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointia koskevat säädökset koskevat erityisesti Lapin aluetta. Lapin liiton näkemyksen mukaan rajat ylittävien vaikutusten arviointimenettelyissä on muutoksen jälkeenkin päällekkäisyyttä, sillä samasta hankkeesta voi aiheutua kuulemisvelvoite niin YVA -menettelyssä kuin eritasoisia kaavoja koskevissa maankäyttö- ja rakennuslain kuulemismenettelyissä. Rajat ylittävien vaikutusten arviointiin liittyviä velvoitteita tulisi tarkastella kokonaisuutena.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ehdotetaan suunnattavaksi hankkeen todennäköisesti merkittäviin ympäristövaikutuksiin. Lapin liitto pitää ehdotettua muutosta perusteltuna, sillä se todennäköisesti lyhentäisi arviointiselostuksia ja parantaisi niiden luettavuutta. Tämä voisi helpottaa kansalaisten perehtymistä hankkeeseen ja edistää osallistumista. Esitetty muutos myös sujuvoitaisi arviointimenettelyä ja mahdollistaisi aiempaa tarkemman keskittymisen hankkeen oleellisiin vaikutuksiin. Muutos säästäisi myös viranomaisten resursseja.

Lakiehdotuksessa YVA -menettelyn tulosten huomioon ottamista lupamenettelyissä vahvistetaan direktiivimuutoksen edellyttämällä tavalla. Uuden YVA-lain myötä yhteysviranomaisen lausunto sisältäisi perustellun päätelmän hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Lupapäätökseen tai siihen rinnastettavaan päätökseen kirjattaisiin näkyviin perusteltu päätelmä sekä se, miten se on otettu huomioon. Perustellun päätelmän tarkoituksena on varmistaa YVA-menettelyn huomioonottamista myös luvassa. Uuden YVA-lain 24 §:n mukaan perustellun päätelmän olisi oltava ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Lapin liitto pitää perustellun päätelmän ajantasaisuuden vaatimusta tärkeänä, sillä esimerkiksi kaivoshankkeissa valmisteluajat ovat pitkiä ja olosuhteissa voi tapahtua muutoksia ennen lupa-asia ratkaisua.

Edellä mainittu huomioon ottaen Lapin liiton virastolla ei ole muuta huomautettavaa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

LAPIN LIITTO

Mika Riipi
maakuntajohtaja

Riitta Lönnström
suunnittelujohtaja